

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2019-727

19.9.2019

Gjensidige Forsikring ASA

Retts hjelp

Én eller flere tvister? – Tvist oppstått før selskapets ansvarstid?

Sikrede inngikk en næringslivsforsikring for landbrukskunde, som ble utvidet til å omfatte retts hjelpsforsikring fra 9.9.15. Sikrede og hans kone var medeiere i et familieeid konsern som drev med landbruk. Konsernet eide to selskaper, firma B og firma N. I løpet av høsten 2014 og våren 2015 oppstod det uenigheter om driften av selskapene, og sikredes bror fjernet sikrede og hans kone fra deres stillinger og verv sommeren 2015. Sikrede havnet deretter i tvist med firma B. og firma N., som endte i stevning og motsøksmål henholdsvis 26.10.15 og 24.11.15 vedrørende bl.a. leieforhold og utbytte. Sikrede tok i januar 2016 ut stevning mot en kjøper av firma F., som ikke ville utbetale kjøpesummen før det var avgjort om det var sikrede eller firma N. som var berettiget kjøpesummen. Selskapet avslo krav om retts hjelp under henvisning til at det er snakk om én tvist som har oppstått før forsikringsavtalen ble tegnet. Nemnda kom til at saken måtte avvises av effektivitets hensyn.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for retts hjelpsutgifter og spørsmål om tvist oppstod før forsikringsperioden.

Sikrede har forklart at han tegnet forsikring i selskapet den 7.6.15. Selskapet har forklart at det først ble tegnet forsikring i selskapet den 8.7.15, med retts hjelpsforsikring knyttet til våningshus. Den 9.9.15 ble forsikringen utvidet til å omfatte retts hjelpsforsikring som eier av forsikret fast landbrukseiendom og kulturer/avling.

Forsikringsbeviset har følgende omtale av forsikret virksomhet under retts hjelpsforsikringen etter 9.9.15:

Retts hjelpsforsikring	Ny forsikring gjelder fra 09.09.2015
<u>Forsikret virksomhet</u>	<u>Forsikringssum</u>
- Eier av forsikret fast landbrukseiendom	
- Kulturer, avling	
<u>Forsikringen dekker</u>	
Retts hjelp	100 000

Ifølge vilkårene for retts hjelp dekket retts hjelpsforsikringen:

Retts hjelp

- **Landbruksforsikringen:** dekker tvist som har sammenheng med forsikret landbruksvirksomhet
- **Arbeidsmaskinforsikringen:** dekker tvist som eier, rettmessig bruker eller fører av forsikret arbeidsmaskin - i Norden

- **Rettskjøpssikring for næringsdrivende:** dekker tvist i egenskap av den virksomhet som er angitt i forsikringsbeviset – i Norden

Videre fremgikk det at rettskjøpssikringen dekket:

- Tvist som er oppstått når forsikringen er i kraft, med mindre tvisten er unntatt i kolonnen til høyre

...

For landbruksforsikringen gjelder i tillegg:

- Tvist knyttet til annen risikomessig og økonomisk underordnet produksjon/virksomhet enn angitt i forsikringsbeviset når samlet årlig brutto omsetning ikke overstiger kr 50 000

Forsikringen hadde bl.a. unntak for:

- Rettskjøpssutgifter knyttet til annen virksomhet enn den som er nevnt i forsikringsbeviset (hvis ikke dette er avtalt under Dekkes)

...

- Tvist mellom virksomheten og virksomhetens eiere

...

- Rettskjøpssutgifter når tvistegrunnlaget forelå ved forsikringens ikrafttreden

Ytterligere var det inntatt følgende definisjon av tvist i vilkårene:

Hva er en tvist?

- Tvist foreligger når et fremsatt krav er bestridt, helt eller delvis - muntlig eller skriftlig.

- En tvist anses ikke for å være flere tvister selv om saken består av flere individuelle spørsmål som fremmes i flere saker.

- I sak om rettsutgreiing, grensegangssak, eller skjønn etter jordskifteloven, er tvistetidspunktet når det foreligger krav fra en part, jfr. jordskifteloven § 17, 3 ledd.

Sikrede og hans kone var medeiere i et familieeid konsern som drev med landbruk. Konsernet eide to selskaper; firma B og firma N. Sikrede og hans kone eide 4,95 % av aksjene i firma N. hver. De hadde styreplass i selskapet frem til høsten 2015, og sikrede fungerte som daglig leder frem til samme tidspunkt.

Sikrede og hans familie bodde i tre bolighus på gården N. Firma N har vært driftsselskapet for eiendommene, samt for produksjonsvirksomheten frem til 2015.

Sikrede og hans kone inngikk som privatpersoner jordleieavtaler, samt avtale om leie av lokaler og utstyr, med firma N. Sikrede hevet leieavtalene den 4.8.15 pga. betalingsmislighold fra firma N sin side. Hendelsesforløpet bak tvisten ble fra sikredes side beskrevet slik:

I løpet av høsten 2014 og våren 2015 oppsto det uenighet mellom partene, som blant annet gjaldt prisvilkårene i leieavtalene. Uenigheten utviklet seg, og ut over våren 2015 ble oppsplitting av selskapene et tema. Det som i utgangspunktet var en saklig uenighet, eskalerte på bakgrunn av det saksøkte opplever som en klart irrasjonell opptreden fra (sikredes bror) side. Med støtte fra de øvrige familiemedlemmer, har han som representant for flertallet i selskapene ledet an i en kampanje for å fjerne (sikrede og sikredes kone) som ansatte og tillitsvalgte i selskapene. Rent fysisk er deres leieforhold til boligen på (gård N.) sagt opp med 6 måneders varsel. Etter å ha truet med avskjed, gikk selskapet til oppsigelse av (sikrede og sikredes kones) arbeidsforhold sommeren 2015 og fjernet dem fra alle verv i selskapene. Det vil bli reist sak med krav om erstatning for usaklig oppsigelse fra begge og fra deres datter (sikrede og sikredes kones datter G.), som også er sagt opp fra sin stilling i konsernet.

Sikrede oppsøkte advokat 29.7.15. Ifølge sikredes opplysninger hadde det så langt påløpt ca. kr 6 millioner i advokatkostnader knyttet til tvisteforholdene.

Firma N tok ut stevning til tingretten 26.10.15, og sikrede kom med tilsvaer og motsøksmål den 24.11.15. Det fremgikk at saksøker var firma N., og at saksøkte i hovedsøksmålet var sikrede og hans kone. Saksøkt nr. 1 i motsøksmålet var firma N., og saksøkt nr. 2 var firma B.

Ifølge stevning og tilsvaer gjaldt saken mot firma N firmaets krav om erstatning og restitusjon etter heving av jordleieavtalene. Heving ble bestridt av firma N den 7.8.15. Sikrede fastholdt heving av avtalene, og reiste også krav om erstatning for tapte leieinntekter.

Det fremgikk videre at sikredes husleiekontrakt var sagt opp av firma N den 31.8.15, med virkning fra samme dato. Sikrede reiste motkrav om ugyldig oppsigelse av husleiekontrakten, samt krav om tilbakebetaling av ulovlig innskudd i husleieforhold etter husleieloven.

Ifølge tilsvaret hadde firma N også forsøkt å få kornoppgjøret fra produksjonen på alle eiendommene til seg ved direkte henvendelse til firma F. Dette omfattet også korn som sikrede hadde høstet og levert til firma F. Det ble anført i tilsvaret at som en følge av hevingen av jordleieavtalene hadde firma N ikke hatt disposisjonsrett over arealene fra hevingstidspunktet, og var således ikke berettiget innhøstingen. Firma N fremmet også erstatningskrav mot sikrede i denne forbindelse.

Ytterligere fremgikk av tilsvaret at sikrede krevde erstatning av firma N relatert til en vedavtale mellom partene knyttet til produksjonsutstyr i vedproduksjonsvirksomheten.

Sikredes søksmål mot firma B gjaldt i hovedsak krav om utbetaling av utbytte og konsernbidrag. Sikrede og sikredes kone bestred også firma B sitt krav om innløsning av sikrede og sikredes kones aksjer i firma B. Det ble oppgitt at det var vedtatt utbytte på ekstraordinær generalforsamling i 2014, hvor det også ble vedtatt omgående utbetaling av utbytte. Da utbyttet ikke ble utbetalt, krevde sikrede og sikredes kone samlet utbytte utbetalt i brev av 25.9.15, som ble bestridt av firma B den 2.10.15. Konsernbidraget skal ha blitt utbetalt 30.6.15 fra firma N til firma B. Med henvisning til aksjeloven § 8-5 krevde sikrede og hans kone utbytte tilsvarende utdelingen som minoritetsaksjeeiere i brev av 25.9.15, som ble bestridt av firma B. 2.10.15.

Den 7.12.15 meldte sikrede krav om rettshjelpsdekning til selskapet. Selskapet avsto kravet 22.12.15, under henvisning til at tvisten syntes å ha sammenheng med yrke eller erverv.

I januar 2016 innga sikrede og hans kone stevning mot firma F, med krav om heving av levert korn, subsidiært betaling av kornet de hadde levert. Av stevningen fremgikk det at dette gjaldt kornproduksjon drevet av sikrede og sikredes kone på egne og leide arealer på sted R. Videre fremkom det at produksjonen inntil 2015 ble drevet gjennom firma N. Det ble også angitt i stevningen at firma N ikke var berettiget oppgjøret for kornet.

Fra påstanden gjengis:

Heving

Prinsipalt:

(Firma F.) dømmes til å tilbakelevere for såkorn levert i henhold til råvarepartiutskrift 18.09.2015 – såkorn – råvarepartinummer 15043 og råvarepartiutskrift 21.09.2015 – såkorn – råvarepartinummer 15045 til (sikrede).

Subsidiært:

(Firma F.) dømmes til å betale oppgjør for såkorn levert i henhold til råvarepartiutskrift 18.09.2015 – såkorn – råvarepartinummer 15043 og råvarepartiutskrift 21.09.2015 – såkorn – råvarepartinummer 15045 til (sikrede), med tillegg av forsinkelsesrente fra til betaling skjer.

Sikrede har overfor FinKN oppsummert tvistene slik:

1. Leieavtaler mellom (sikrede) Enk og (firma N)

2. Utkastelse bolighus. (Polise (sikredes kone))
3. Oppgjør for avling (sikrede) – (firma F.)
4. (Bilutleie-firma) – dokumentfalsk – ulovlig sletting
5. (Sikredes mor) – (sikrede) – fordringsinndrivelse
6. Midl. Forføyning stengt strøm og vann (Feb 2016) (Polise (sikredes kone))
7. Midl. Forføyning stengt strøm og vann (Sept 2016) (Polise (sikredes kone))
 - a. Helt ny sak. Ny motpart. På tross av at vi vant frem 100% under punkt 6.
8. (Firma B.) – (firma N.) – mot (sikrede og sikredes kone) eiervist. Fordeling av verdier. Rett til eiendommen (gård N.)
9. Arrest sak (sikrede og sikredes kone) som saksøker (Fikk arrest)
10. Arrest sak (sikrede og sikredes kone) som saksøkt (Fikk også arrest)
 - a. 9 og 10 har ulike tidspunkter (flere mnd avvik) og delvis ulike motparter.

Sikrede har videre opplyst om ytterligere tvisteforhold:

Andre saker oppstått i 2016 frem til forsikringens avslutning.

Søksmål fra (sikredes mor) angående inndrivelse av utestående

Midlertidig forføyninger fra oss angående stengt strøm og vei i bolighus

Midlertidig forføyning utkastelse av bolighus

Arrest fra oss angående svindel

Nye midlertidig forføyninger angående stengt strøm bolighus

På tross av en rekke rettskraftige kjennelser i vår favør

(Bilutleie-firma) – dokumentfalsk og sletting

Ytterligere saker som har druknet i saksmassen og som vi eventuelt får komme tilbake til.

Sikrede opplyste for FinKN at sikredes kone og hennes næringsvirksomhet var forsikret i If, og at If hadde gitt tilsagn til dekning for tvister oppstått i perioden etter flytting av forsikringen til If i 2016. Dette dekket imidlertid langt fra de samlede kostnadene.

Den 2.6.16 avsto selskapet dekning av ytterligere meldte krav under rettshjelpsforsikringen, begrunnet med at forholdene var å anse som ett og samme forsikringstilfelle da de sto i årsakssammenheng med hverandre, og dermed var å anse som én tvist som tidligere var avslått. Selskapet avsto også dekning med henvisning til at tvisten hadde oppstått før forsikringens ikrafttreden.

Sikrede anfører at det dreier seg om flere tvister som er omfattet av rettshjelpsforsikringen. Forsikringen ble tegnet den 7.6.15, og på dette tidspunktet hadde det ikke oppstått en tvist enda. Det dreide seg kun om en potensiell konflikt før forsikringen ble inngått. Den faktiske konflikten oppstod i ettertid. Sikrede og sikredes kone ville aldri ha levert varer til firma F. for millioner dersom de hadde vært i konflikt med de på tidspunktet for levering 10.9.15. Det dreide seg i alle fall om et sted mellom fem til femten individuelle tvister med ulike parter, ulike rettslige problemstillinger og forhold, og konfliktene oppsto på ulike tidspunkt. Uansett skulle sakene knyttet til bolighuset dekkes under en annen polise i selskapet, og stod ikke i sammenheng med øvrige tvister.

Dersom alle konfliktene må regnes som én tvist har selskapet solgt et ubrukelig produkt, og sikrede krever i så fall premien refundert.

Selskapet avviser ansvar og anfører at tvisten var et faktum før forsikringen trådte i kraft 9.9.15. De omtvistede forholdene måtte anses som én og samme tvist da de stod i årsakssammenheng med hverandre og sprang ut av hovedtvisten mot firma N.

Subsidiært ble det anført at tvisteforholdet i hovedsaken gjaldt annen virksomhet enn den som var forsikret i selskapet, som var avling og kulturer.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om det foreligger én eller flere tvister som er omfattet av rettshjelpdekningen i landbruksforsikringen.

Nemnda mener denne saken reiser bevismessige spørsmål som ikke egner seg for skriftlig saksbehandling, jf. vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d) hvorefter en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom "saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet" og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f). Det følger av Prop. 32 L (2015-2016) under pkt. 10.6.1.3 at avvisningsregelen kan benyttes "der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevisspørsmål", jf. også FinKN-2017-408 og FinKN-2018-077.

En avgjørelse av denne saken forutsetter at nemnda går inn i detaljene i minst 15 konflikter. Nemnda har ikke ressurser til en slik gjennomgang, som derfor vil gå ut over nemndas effektivitet.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Saken avvises.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Lars Enger Barnholdt (selskapsrepresentant), Terje Løyning (selskapsrepresentant), Andreas Pihlstrøm (næringsrepresentant) og Johannes Straume (næringsrepresentant).